

Demonstrarea influentei negative a memorarii unui material asupra reproducerii altui material, de același fel, memorat anterior

**Neli Florentina Zaharia
Universitatea Titu Maiorescu
Facultatea de Psihologie
Anul II; Grupa VIII; Semigrupa II**

1. ASPECTE TEORETICE

Memoria ocupa un loc deosebit de trainic si sigur in ansamblul psihologiei. In sistemul psihic, memoria ocupa un loc esential, evaluat de Secenov ca “piatra unghiulara”, intrucat fara memorie nu este posibila edificarea proceselor superioare, a constiintei si personalitatii.

Este ansamblul de procese psihice prin care se acumuleaza si se reactualizeaza selectiv experienta umana. Este o functie de conservare a informatiilor acumulate in trecut si in acelasi timp de reflectare a trecutului. Unele definitii insista asupra actului reflectarii experientei. In acest caz, se pune insa accentul pe momentul terminal al proceselor de memorie.

Global memoria este definita ca proces de intiparire, conservare si reactualizare prin recunoastere si reproducere a informatiilor.

Memoria beneficiaza de rezultatele tuturor celorlalte procese psihice si este implicata in toate celelalte procese. Reprezentand un “rezervor”, mereu primenit si inbogtit al vietii spirituale, memoria se alimenteaza atat din sfera experientelor externe cat si din sfera experientelor launtrice.

Rostul ei este legat de conservarea fidela a tuturor experientelor si de utilizarea operativa a acestora in cunoastere si in actiuni practice. Fiind la baza gandirii si imaginatiei, unii ganditori au fost inclinati sa reduca aceste ultime procese la forme active de memorie.

In genere a existat tendinta, marcata inca de la Platon si Aristotel, de a se face o deosebire intre memoria pasiva a trupului, si memoria activa a spiritului, intre urmele trecutului si evocarea in prezent a trecutului. In acest sens se facea deosebirea intre mnezis si anamnezis.

Strategia definitorie a memoriei ramane insa cea a cuprinderii si redarii exacte a unor fapte obiective sau personale, fie ca acceptam sau nu teza despre existenta unei memorii istorice, cuprinzand evenimentele la care au participat si altii, si teza despre o memorie a eului, despre evenimente personale si intime.

Distinctia dintre memoria corpului si cea a spiritului a fost pusa de catre Bergson la baza sistemului sau subiectivist.

Dupa el, orice perceptie este ambigua intrucat se dedubleaza mereu intr-un flux care cade catre trecut si altul care se avanta catre viitor. Integralitatea prezentului apare ca perceptie si amintire. Este ceva care tine de trecut, dupa forma si de prezent dupa materie, dupa Bergson o “amintire a prezentului”.

Astazi stim foarte bine ca este vorba de o investire a experientei, a modelelor in decodificarea faptelor actuale.

Bergson socoteste insa ca deprinderile tin de corp, care inmagazineaza dispozitive motorii, iar imaginile, care s-ar imprima dintr-o data in memorie, apar ca momente ale duratei spirituale.

Adevarata memorie, sustine Bergson, este aceea care se opune deprinderilor si este, in fondul sau, independenta si imateriala. Considerand amintirile “stari virtuale”, Bergson se hazardeaza sa sustina ca “memoria este altceva decat o functie a creierului, ca odata cu memoria suntem cu adevarat in domeniul spiritului”. De indata insa ce vom considera ca nu pot exista informatii fara un suport sau purtator material, toata confuzi introdusa de Bergson se va risipi.

Pieron critica viguros pe Bergson si arata ca oricat de pura ar fi amintirea, ea nu este o stare izolata ci o consecinta a unor elemente ce permit sa fie localizate. Or, localizarea presupune asocieri si mecanisme cerebrale. Reprezentarile sunt mereu recompuse si reconstituite in raport cu prezentul.

H. Delacroix tine sa sublinieze ca amintirea este ceva ce se distinge de deprindere desi se bazeaza pe actul care a inregistrat evenimentul amintit. Memoria

este, așa cum arată Paulham distinctă de deprinderile constructoare de sisteme și mecanisme.

Trebuie făcută o distincție între memoria psihologică a imaginilor și ideilor și memorie ca funcție generală a materiei vii, așa cum o vedea Hering. Ribot ține să distingă formele de memorie: fizică, biologică, psihică și social-istorică.

Memoria este considerată drept o disponibilitate a sistemului ce se definește în primul rând, prin conținutul ei informațional și se asociază specific, numai la om, cu operații și acțiuni destinate să stocheze informația în vederea reproducerii ei.

Complexitatea memoriei derivă nu doar din caracteristicile ei reflectorii, ci și din aceea că ea presupune o anumită desfășurare în timp, o multitudinea de etape, faze, procese, din a căror succesiune se încheagă continuitatea ei.

Psihologia generală descrie memoria individului prin câteva procese distincte: (a) de memorare, de întipărire sau de fixare a informațiilor; (b) de păstrare alor, de reținere în timp; (c) de reactualizare a experienței prin: reproducere și recunoaștere.

Memorarea informațiilor cunoscută și sub denumirea de întipărire, fixare, engramare, este primul proces pe care memoria îl pune în funcțiune, de felul cum se realizează ea depinzând, în mare măsură, întregul ciclu funcțional care va urma.

Memorarea nu se produce însă la fel, ci extrem de diferențiat, fapt care ne permite desprinderea mai multor forme ale ei.

După prezența sau absența scopului, a intenției de a memora, a efortului voluntar și a unor procedee de reținere se desprind două forme esențiale de memorare și anume: memorarea involuntară sau neintenționată și memorarea voluntară sau intenționată.

Memorarea involuntară pare a fi la prima vedere simplă, întâmplătoare, neeficientă. În realitate ea dispune de o structură complexă, competitivă cu cea a memorării voluntare. Este adevărat că ea are uneori un caracter întâmplător, că este mai puțin organizată și sistematizată decât cea voluntară, este dependentă de particularitățile deosebite ale stimulilor, care se impun de la sine. Tot atât de adevărat este însă și faptul că, în ciuda acestor imperfecțiuni, ea joacă un rol imens în viața omului. Diversi autori sunt de părere că datorăm, acestei forme de memorare, cea mai mare parte din experiența achiziționată.

Memorarea voluntară este organizată, sistematică, productivă, intrând în funcțiune mai ales în activitățile grele, dificile, monotone, nenteresante.

Foarte importante în memorarea voluntară sunt:

- stabilirea conștientă a scopului (cercetările au arătat că memorarea este de 5-6 ori mai bună atunci când scopul este cunoscut)
- depunerea unui efort voluntar în vederea realizării scopului
- utilizarea unor procedee speciale pentru a facilita memorarea (stabilirea planului textului sau a unor puncte de sprijin, comparația, clasificarea, confruntări comutative, repetiții etc.)

În funcție de prezența sau absența gândirii, a înțelegerii, a unor asociații logice, desprindem memorarea logică și memorarea mecanică.

Memorarea mecanică implică simplă repetare a materialului, folosirea asociațiilor de contiguitate în timp și spațiu. Ea duce la învățarea formală este aparent sau momentan eficientă, în esență fiind ineficientă. Nu trebuie să neglijăm însă faptul că în anumite situații memorarea mecanică este necesară. În aceste situații individul "introduce" singur în material o serie de semnificații, îl leagă de experiența sa, folosește tot felul de procedee de memorare pentru a ușura reținerea.

Memorarea logica baata pe intelegere, pe dezvoltarea gandirii si a operatiilor ei, asigura realizarea unei invatari autentice, utilizabila in practica, cu mari posibilitati operationale si de transfer in cele mai diverse situatii. Este superioara memorarii mecanice prin: autenticitate, economicitate, productivitate.

Pastrarea sau conservarea memoriala nu este pasiv. Este un proces al memoriei care presupune retinerea pentru un timp mai scurt sau mai indelungat a celor memorate. In timpul pastrarii amintirile se reorganizeaza, se ajusteaza in functie de noi informatii primite, se adancesc, se sistematizeaza. Tot asa in stadiul pastrarii poate actiona si stingerea informatiilor, cu desfacerea sistemelor, cu asocieri inadecvate ale diferitelor elemente dispartate.

Durata si forma pastrarii sunt in stransa dependenta de conditiile in care a avut loc memorarea, de particularitatile materialului de memorat. Cercetarile experimentale au aratat ca materialul cu sens este pastrat mai bine si mai mult timp decat cel fara sens.

Cercetarile experimentale au demonstrat deasemenea ca dupa sase luni, de la data memorarii, tezele principale sunt retinute in proportie de 60%; unitatile logice in proportie de 30%; in timp ce forma textuala a materialului doar in proportie de 21,5%.

Reactualizarea informatiilor consta in scoaterea la iveala a celor memorate si pastrate. Ea se realizeaza prin recunoasteri si reproduceri.

Diferenta dintre ele consta in faptul ca recunoasterea se realizeaza in prezenta obiectului, iar reproducerea in absenta lui: prima este relativ mai simpla, presupunand indeosebi procese de perceptie, cealalta este mai complexa implicand, in principal, interventia unor procese de gandire. Ele se aseamana prin aceea ca dispun de forme involuntare si voluntare.

Atat recunoasterea cat si reproducerea dispun de grade diferite de precizie. Astfel ele pot fi foarte precise, riguroase, dar si vagi, imprecise sau chiar eronate, dependent de conditiile memorarii si pastrarii.

In timpul functionarii lor, apar fenomene ca: reducerea nefamiliarului la familiar, a ceea ce este ambiguu, nestructurat la ceea ce este structurat, asimilarea materialului in scheme vechi, reorganizarea personala a materialului.

Toate acestea arata ca reactualizarea este la fel de activa ca si celelalte doua procese, ca face apel la reconstructii, la trieri succesive spre a ajunge la redarea cat mai adecvata a celor memorate.

Intre procesele memoriei este o stransa interactiune si interdependenta. Conditiiile memorarii si continutul reactualizarii sunt strans legate intre ele; totusi dependenta ultimului de primul nu trebuie absolutizata.

2. METODA

2.1 SUBIECTI:

Esantioanele folosite sunt independente fiind constituite din doua grupuri de subiecti si anume:

- grup de control
- grup experimental

Grupul de control cuprinde 15 subiecti (studenti la Facultatea de Psihologie a Universitatii Titu Maiorescu).

Grupul experimental cuprinde acelasi numar de subiecti (deasemenea studenti la Facultatea de Psihologie a Universitatii Titu Maiorescu).

2.2 MATERIAL INSTRUMENTAL:

Am folosit ca metoda de cercetare testul. Testul folosit in aceasta cercetare cuprinde doua serii de numere, si anume:

- prima serie: 3, 77, 15, 57, 21, 23, 8, 45, 99, 31, 95, 26, 71, 68, 17, 63, 59, 40, 38, 88 (sarcina A);
- a doua serie: 54, 7, 79, 51, 92, 83, 37, 12, 9, 25, 34, 67, 84, 96, 46, 24, 33, 60, 65, 29 (sarcina B).

2.3 PROCEDURA:

In cadrul acestei cercetarii am urmarit demonstrarea influentei negative pe care o produce memorarea unui material asupra reproducerii altui material, de acelasi fel, memorat anterior.

Ipoteza pe care am urmarit sa o validez in aceasta cercetare este: daca intre memorarea unui material si reproducerea lui intervine o alta memorare, a unui material de acelasi fel, atunci memorarea celui de-al doilea material influenteaza negativ reproducerea primului.

Variabilele implicate sunt:

- variabila independenta reprezentata de introducerea celui de-al doilea material;
- variabila dependenta reprezentata de numarul raspunsurilor gresite

Dupa cum s-a aratat mai sus, planul cercetarii include un grup de control si unul experimental.

Intr-o prima etapa a cercetarii subiectii din grupul de control au fost solicitati sa memoreze sarcina A. Dupa memorarea sarcinii A le-a fost aplicat un test de retentie al acestei sarcini.

Cea de-a doua etapa a cercetarii cuprinde o prima faza in care subiectii din grupul experimental au fost solicitati sa memoreze deasemenea sarcina A. In cea de-a doua faza a acestei etape subiectii trebuie sa memoreze sarcina B. In cea de-a treia faza subiectilor grupului experimental le-a fost aplicat testul de retentie pentru sarcina A.

Stimulii cuprinsi de cele doua sarcini au fost prezentati subiectilor in aceeasi ordine si la acelasi interval de timp (3 secunde).

Cadrul in care s-a desfasurat experimentul a fost laboratorul de Psihologie Experimentală.

3. REZULATE

Rezultatele obtinute in urma acestui test sunt prezentate in tabelele 1 si 2.

Tabelul nr. 1

GRUP DE CONTROL		
Numarul de subiecti	Numarul de raspunsuri corecte	Numarul de raspunsuri gresite
1	14	0
2	12	4
3	10	4
4	11	5
5	12	1
6	9	5
7	14	3
8	12	2
9	13	0
10	16	2
11	15	1
12	12	3
13	17	0
14	11	2
15	13	4
Total	191	36

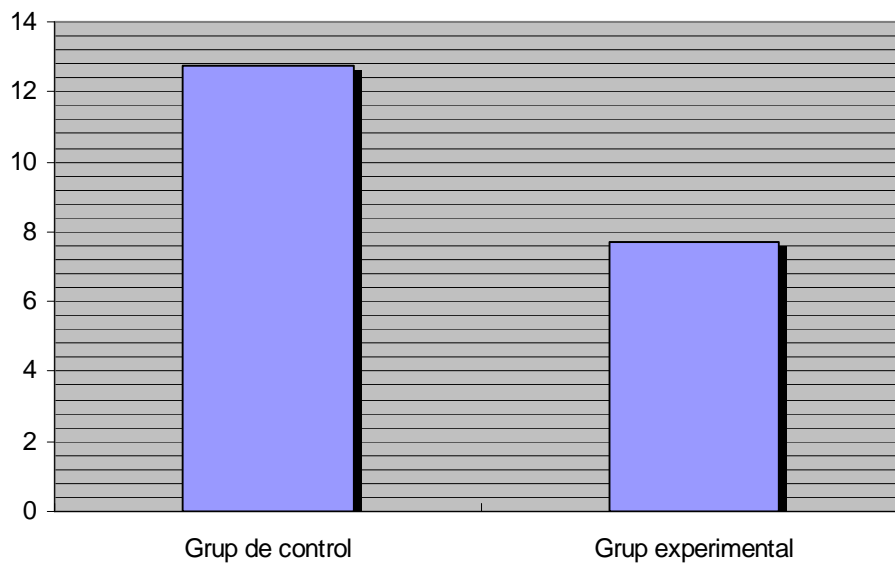
Tabelul nr. 2

GRUP EXPERIMENTAL		
Numarul de subiecti	Numarul de raspunsuri corecte	Numarul de raspunsuri gresite
1	7	5
2	5	8
3	8	4
4	5	7
5	6	5
6	7	3
7	8	4
8	9	4
9	5	6
10	7	4
11	10	5
12	6	7
13	8	3
14	7	2
15	5	6
Total	103	73

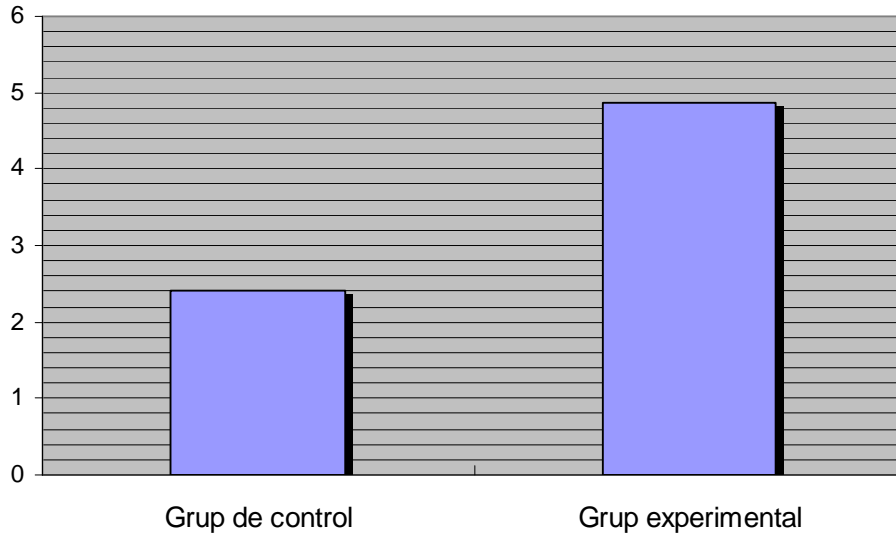
4. INTERPRETAREA REZULATELOR

Diferenta rezultatelor obtinute de cele doua grupuri este prezentata in graficele urmatoare:

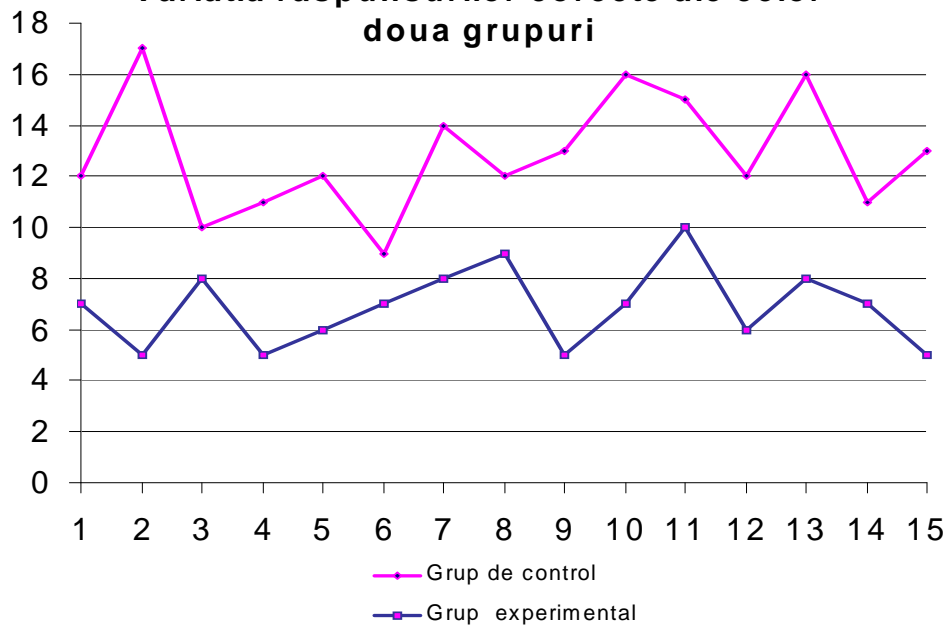
Media raspunsurilor corecte

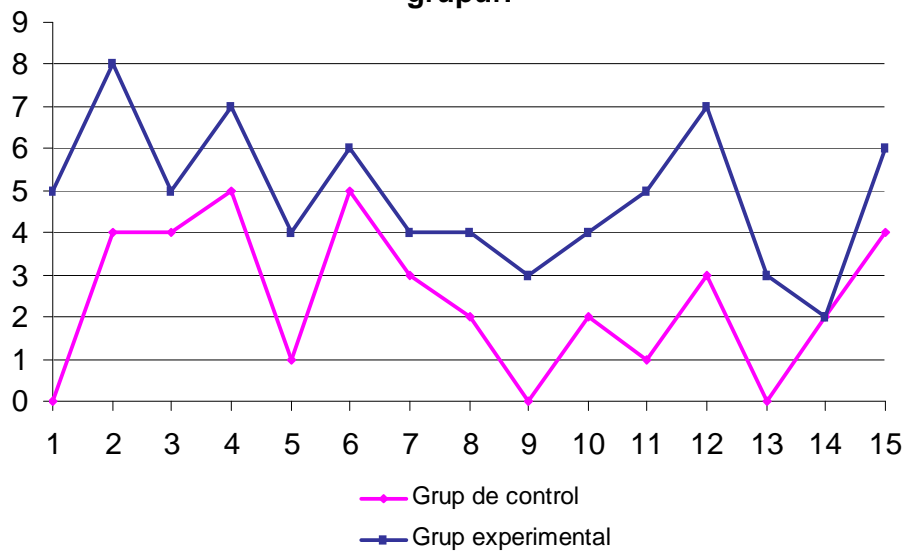
Media raspunsurilor gresite

Variatia raspunsurilor corecte ale celor doua grupuri

Variatia raspunsurilor gresite ale celor doua grupuri

5. DISCUTII

In urma acestei cercetari s-a demonstrat influenta negativa pe care o are memorarea unui material (in cazul nostru sarcina B) asupra reproducerii altui materia (sarcina A), de acelasi fel, memorat anterior.

Deasemenea in urma testelor am reusit sa validam ipoteza conform careia daca intre memorarea unui material si reproducerea lui intervine o alta memorare atunci memorarea celui de-al doilea material influenteaza negativ reproducerea primului.

REFERINTE:

- Bogdan Ana** "Psihologie generala si psihologie sociala"
Ed. Didactica si Pedagogica Bucuresti
1973
- Popescu Neveanu Paul** "Curs de psihologie generala"
Ed. Didactica si Pedagogica Bucuresti 1973
- Rosca Al.** "Tratat de psihologie experimentală"
Ed. Academiei Bucuresti 1963
- Voicu C.** "Procesele memoriei"